

Nr 150.

Kungl. Maj:ts nådiga proposition till riksdagen angående anslag till utgifter i anledning av tillfällig ökning av elevantalet i skogshögskolans jägmästarkurs; given Stockholms slott den 23 mars 1917.

Under åberopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över jordbruksärenden för denna dag vill Kungl. Maj:t härmed föreslå riksdagen att för bestridande av vissa kostnader, som föranledas därav, att antalet elever, som vårterminen år 1917 antagits till fortsatt utbildning vid förberedande kursen till skogshögskolans jägmästarkurs, ökats från 30 till 37, å extra stat under nionde huvudtiteln för år 1918 anvisa ett förslagsanslag, högst 4,000 kronor, ävensom medgiva, att Kungl. Maj:t må av tillgängliga medel låta härav under år 1917 förskottsvis utanordna 1,700 kronor.

De till ärendet hörande handlingar skola tillhandahållas riksdagens vederbörande utskott; och Kungl. Maj:t förbliver riksdagen med all kungl. nåd och ynnest städse välbevågen.

GUSTAF.

Johan Beck-Friis.

Utdrag av protokollet över jordbruksärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 23 mars 1917.

Närvarande:

Hans excellens herr statsministern HAMMARSKJÖLD,
Hans excellens herr ministern för utrikes ärendena WALLENBERG,
Statsråden: HASSELROT,
VON SYDOW,
friherre BECK-FRIIS.
STENBERG,
LINNÉR,
MÖRCKE,
VENNERSTEN,
WESTMAN,
BROSTRÖM.

Departementschefen, statsrådet friherre Beck-Friis anförde:

På framställning av domänstyrelsen och med anledning av att en synnerligen betänkelig brist på skogsstatstjänstemän syntes vara att befara har Kungl. Maj:t den 28 april 1916 beslutat, att det antal elever i den för jägmästarkursen vid skogshögskolan i Stockholm förberedande kursen vid Garpenberg, som efter höstterminens slut under åren 1916—1919 finge uttagas till fortsatt utbildning under den förberedande kursen, skulle ökas från 25 till 30. Av detta beslut följer, att även den egentliga jägmästarkursen torde komma att få ett ökat antal elever.

I anledning härav har Kungl. Maj:t i årets statsverksproposition föreslagit riksdagen att å extra stat för år 1918 anvisa vissa belopp till ökade utgifter vid skogshögskolan.

I skrivelse den 16 december 1916 har domänstyrelsen, under förklaring, att den nu rådande knappa tillgången på extra jägmästare icke

medgåve fyllande av alla de krav, som ställdes på skogsstatens personal, hemställt om ytterligare ökning av det antal elever, som finge antagas till fortsatt utbildning under vårterminen år 1917 vid den förberedande jägmästarkursen.

Domänstyrelsen har därvid anfört följande.

»För att kunna bedöma, huruvida det antal elever, som nu studerar vid skogshögskolan och dess förberedande jägmästarkurs, efter avlagda examina är tillräckligt för att avhjälpa den brist å tjänstemän vid skogsstaten, som icke endast för nästkommande år utan även för därefter närmast följande år kan komma att uppstå, har styrelsen, sedan till styrelsens kännedom kommit, att 37 elever vid skogshögskolans förberedande jägmästarkurs vid slutet av detta års hösttermin godkänts, sökt verkställa en utredning i detta avseende.

Av denna utredning har framgått, att: a) av de elever, som nu studerar vid skogshögskolans jägmästarkurs, b) av de elever, som redan genomgått skogshögskolans förberedande jägmästarkurs, men till följd av dem åliggande värnplikts-tjänstgöring ännu icke kunnat vinna inträde vid skogshögskolan, samt c) av de elever, som vid denna hösttermins slut antagas till fortsatt utbildning vid skogshögskolans förberedande jägmästarkurs, följande antal i bästa fall beräknas bliva utexaminerade från skogshögskolan, nämligen i början av åren:

1917	20.
1918	23.
1919	19.
1920	29.
1921	8.
Summa		99.

Av de nu befintliga eleverna vid skogshögskolan och dess förberedande jägmästarkurs, som sålunda åren 1917, 1918, 1919, 1920 och 1921 beräknas bliva utexaminerade, torde, därest dessa icke dessförinnan avgå till enskild tjänst eller andra förhållanden inträffa, med hänsyn tagen till var och en av dem eventuellt åliggande värnpliktstjänstgöring, så vitt detta redan nu kan bedömas, följande antal vid olika tidpunkter bliva disponibelt för arbete i skogsstaten, nämligen:

Sommaren	1917	20.	
»	1918	16.	
»	1919	18.	
Hösten	1919	7.	25.
Sommaren	1920	26.	
Hösten	1920	1.	27.
Sommaren	1921	8.	
Hösten	1921	3.	11.
Summa				99.

Därest samtliga de 37 elever, som nu godkänts, antoges till fortsatt utbildning under instundande års vårtermin vid skogshögskolans förberedande jägmästarkurs i stället för de jämlikt Eders Kungl. Maj:ts nådiga beslut av den 28 april detta år

föreskrivna 30, har styrelsen beräknat, att i gynnsammaste fall 28 i stället för 26 utexaminerade elever bleve disponibla för tjänstgöring sommaren 1920 och 13 i stället för 8 sommaren 1921. Sålunda skulle för år 1920 erhållas ett tillskott av 2 och för år 1921 av 5 tjänstemän.

Dessa siffror äro, som ovan antytts, approximativa och måste betraktas som maximala, då helt visst oförutsedda förhållanden kunna inträffa.

Ehuru väl det ytterligare tillskott av tjänstemän, som erhålles genom ett medgivande av omedelbart fortsatt utbildning av samtliga 37 nu godkända elever, först under åren 1920 och 1921 kan komma staten till godo, får styrelsen, som anser, att full anledning numera är att antaga, att den ökning av skogspersonalens antal, som med nu gällande bestämmelser erhålles efter utexaminering av elever från skogshögskolan under åren 1917—1921, icke är tillräcklig för tillgodoseende av det alltjämt stegrade behovet av arbetskrafter, och att alla åtgärder böra vidtagas för mötande av detta behov för de närmaste åren, härmed i underdånighet hemställa, att Eders Kungl. Maj:t täcktes besluta om antagande till fortsatt utbildning år 1917 av samtliga de vid nu avslutad hösttermin vid skogshögskolans förberedande jägmästarkurs godkända elever.»

Skrivelsen remitterades till styrelsen för skogshögskolan och statens skogsforsöksanstalt, som inhämtade yttrande från skogshögskolans lärarråd.

Lärarrådet har anfört, bland annat, följande:

»Ehuru genom den ifrågasatta åtgärden frångås den huvudprincip, på vilken hela den förberedande kursen är uppbyggd, nämligen ett efter noggrann prövning under arbete i skogen gjort urval av de med fallenhet för skogsyrket bäst utrustade bland de konkurrerande aspiranterna, och därigenom en nedpressning av genomsnittskvaliteten hos dem, som i framtiden skola taga hand om våra skogars vård och föra skogsvetenskapen framåt, blir följden, vilket mindre tilltalande förhållande särskilt måste ådraga sig uppmärksamhet, om man erinrar sig den synnerligen starka konkurrens, som under sista decenniet av skogsinstitutets tillvaro var rådande vid antagande av elever till dess högre kurs, så vill lärarrådet dock icke motsätta sig densamma, under förutsättning att nödig hänsyn tages till de konsekvenser, som måste bliva en följd av den ifrågavarande ökningen av elevantalet såväl vid förberedande kursens vårtermin som vid de därpå följande undervisningsåren vid själva skogshögskolan. Lärarrådet anser sig emellertid böra påpeka, att på grund av ovan påvisade sänkning av genomsnittskvaliteten hos de elever, som vinna inträde vid skogshögskolan, samtidigt som undervisningen vid högskolan lägges på ett högre plan, sannolikt någon eller några av de mindre begåvade eleverna komma att utkuggas, varigenom vinsten av det större antalet antagna elever äventyras.

Beträffande kostnadsökningen för förberedande kursens vårtermin, så anser lärarrådet i likhet med t. f. överassistenten E. N:son Hedulff, — — — att liksom under förra delen av kursen en tredje assistent måste anställas, om undervisningen skall kunna bedrivas med den grundlighet, som erfordras för att uppnå ett gott resultat. Då det för såväl kontinuiteten i undervisningen som assistenten själv är av värde, att han anställs med årsförordnande, i så fall mot ett arvode av 3,000 kronor per år jämte fri bostad, värme och belysning, skulle under sådana förutsätt-

ningar en ökning i anslaget till assistentarvoden behöva ske med 1,200 kronor, var-till böra läggas 100 kronor för resekostnad. För uppvärmning och belysning i ena flygelbyggnaden, vilken, om endast 30 elever finnas, under vårterminen icke behöver begagnas såsom bostad, torde omkring 300 kronor beräknas åtgå. Slutligen erfordras för anskaffning av redskap, vilka särskilt erfordras för de på våren i utsträckt omfattning pågående skogskulturarbetena, omkring 100 kronor.

Kostnadsökningen för Garpenberg skulle salunda belöpa sig till 1,700 kronor.

Beträffande det inflytande, som den ifrågasatta ökningen av elevantalet vid förberedande kursen 1917 skulle få för undervisningen vid själva skogshögskolan, så finner lärarrådet detsamma synnerligen svårt att överblicka, och detta på den grund, att värnplikten vållar en stark rubbning av den jämna tillförseln av elever, som genomgått den förberedande kursen. Hösten 1917 kunna, så vitt nu kan bedömas, 31 elever beräknas inställa sig vid högskolan, men redan för år 1918 saknar man möjlighet att bedöma, huru många elever som då ärna begagna undervisningen. I ogymsammaste fall kan antalet stiga till 43, under förutsättning att antalet elever vid förberedande kursen våren 1918 återgår till det nu fastställda 30-talet. I vilket fall som helst måste elevantalet, då de, som varit frånvarande på grund av värnplikt, rycka in, förr eller senare gå upp till inemot 40. Visserligen var högskolan ursprungligen beräknad för årsklasser av denna numerär, men vid byggnadsritningens slutgiltiga uppgörande minskades vissa lärosalar något, varför utrymmet med detta elevantal blir väl knappt, isynnerhet när det gäller beredande av plats för vissa på lärorummet försiggående praktiska övningar, framför allt de i geologi och botanik. Vilka åtgärder som för vinnande av nödigt utrymme vid dessa praktiska övningar böra vidtagas och till vilka kostnader de kunna beräknas uppgå, därom är lärarrådet icke i stånd för närvarande göra något bestämt uttalande. — — —

Vid lärosalarnas möblering utgick man ifrån att i varje sal skulle finnas plats för 30 elever. Ökas elevantalet med 10, fordras således i varje sal 5 bord och 10 stolar, eller för 6 föreläsningssalar 30 bord och 60 stolar, vars anskaffande kan beräknas draga en kostnad av 1,350 kronor.

Därest 40 elever samtidigt skola undervisas i botaniska mikroskopoperingsövningar, anser professor Lagerberg, att 10 nya mikroskop böra inköpas, vartill beräknas åtgå 1,500 kronor. Skola eleverna däremot uppdelas på 2 avdelningar, synes detta nödvändigöra anställande av en ny lärarkraft, då professorn i ämnet eljes skulle få en undervisningsskyldighet av 15 timmar i veckan, vilket väl icke rimligen kan begäras.

För institutionen i marklära och geologi anse vederbörande lärare, att omkring 250 kronor erfordras för inköp av diverse instrument samt ett längs fönsterväggen löpande bord à 200 kronor.

Om således redan vid undervisningen inom högskolan avsevärda kostnader måste bli en följd av den föreslagna ökningen, så är detta än mera fallet i fråga om de praktiska övningarna.

Såväl vid Malingsbo som vid Bjurfors äro lokaler och inventarier avsedda för 25 à 30 elever; 40 kunna där inrymmas endast med stor svårighet, och i alla händelser blir det nödvändigt att anskaffa en hel del nya möbler, redskap och inventarier. Om man utgår från, att endast en årskurs räknar 40 elever och att i så fall sängarna kunna flyttas från det ena stället till det andra med den större kursen, fordras 10 sängutstyrslar förutom ett antal nya arbetsbord, byrårar, stolar

m. m. Inköp härav torde gå till omkring 1,200 kronor. För redskap, 3 nya avvägningsinstrument à 175 kronor samt diverse ritbiträden, servis m. m. kan beräknas 750 kronor.

Härtill kommer resekostnad åt 10 elever à 225 = 2,250 samt ökning av anslaget till hantlangning med 800, varvid bör anmärkas, att lärarrådet utgår ifrån att dess i sammanhang med frågan om elevantalets ökande från 25 till 30 gjorda hemställan om ökning av anslaget till praktiska övningar under år 1918 vinner bifall. Avsevärda svårigheter uppstå vid ledande av exkursionerna i marklära, geologi och entomologi, delvis även botanik, då 40 elever icke samtidigt med fördel kunna undervisas. En uppdelning i mindre avdelningar måste ske, vilket medför motsvarande ökning i lärarens dagantal.

Sammanställas dessa merkostnader fås följande översikt:

Garpenberg under vårterminen 1917.

Arvode jämte reseersättning åt en assistent	kr. 1,300: —	
Ökad kostnad för värme och belysning	» 300: —	
Diverse redskap	» 100: —	kr. 1,700: —

Skogshögskolan.

Inventarier, instrument och redskap:

30 bord och 60 stolar i föreläsningssalarna	kr. 1,350: —	
1 väggfast fönsterbord i föreläsningssalen		
för marklära och geologi m. m.	» 200: —	
Mikroskop för botaniska institutionen	» 1,500: —	
Diverse instrument för marklära och geologi	» 250: —	
3 avvägningsinstrument	» 525: —	
10 sängutstyrslar samt diverse andra möbler å Malingsbo och Bjurfors	» 1,200: —	
Diverse redskap, ritbräden, servis m. m.	» 225: —	» 5,250: —

Praktiska övningar:

Resekostnad för 10 elever à 225: —	kr. 2,250: —	
Hantlangning	» 800: —	» 3,050: —
		kr. 10,000: —

Härav skulle för år 1917 erfordras den för Garpenberg avsedda summan av 1,700 kronor. På skogshögskolan skulle eventuellt för 1918 komma 3,300 kronor (1,350 + 200 + 1,500 + 250) och för år 1919 5,000 kronor (525 + 1,200 + 225 + 2,250 + 800). Under förutsättning att elevantalet under Garpenbergs vårtermin 1918 återgår till 30, skulle beloppen 1,700 kronor och 3,300 kronor utgöra engångskostnader, under det att av det för år 1919 upptagna beloppet 1,950 kronor (525 + 1,200 + 225) äro engångsutgifter och resten, 3,050 kronor, kan behöva utgå även 1920.

De sålunda framlagda siffrorna måste anses approximativa, då under närvarande förhållanden alla priser äro obestämda. Då det ej heller med någon säkerhet kan förutspås, när maximum i elevantalet vid högskolan inträffar, får lärarrådet

hemställa, att därest Kungl. Maj:t bifaller domänstyrelsens underdåniga framställning, lärarrådet måtte framdeles få närmare precisera de erforderliga beloppen. — — —.»

I ett den 3 januari 1917 dagtecknat, den 8 i samma månad till jordbruksdepartementet inkommet utlatande anförde styrelsen för skogshögskolan och statens skogsförsöksanstalt följande:

Styrelsen inser tillfullo nödvändigheten av att nödig personal så snart som möjligt må finnas disponibel för de svenska skogarnas rationella skötsel samt vill fördenskull och då, enligt vad för styrelsen upplysts, ifrågavarande sju elever vid den förberedande kursens förra del motsvara de fordringar, som skäligen må uppställas för antagande till fortsatt utbildning, förorda framställningen till nådigt bifall. Då styrelsen det gör, förutsätter styrelsen emellertid, att nödiga anordningar bliva vidtagna till motverkande av att elevernas fortsatta utbildning på grund av det ökade elevantalet försämrats. En sådan förutsättning kan naturligen icke fyllas, med mindre lärarkrafterna och anslagen ökas.

Innan styrelsen vidare ingår härpå, vill styrelsen i korthet erinra därom, att en av de bärande idéerna i nu gällande bestämmelser för den högre skogsmannautbildningen är att bland dem, som intagits vid den förberedande kursen, endast sådana, som där ådagalägga särskild praktisk fallenhet för banan, skola antagas till fortsatt utbildning. Ett upprätthållande av denna urvalsprincip är enligt styrelsens mening ett viktigt led i strävandena att hålla rekryteringen av skogsmannakåren uppe på hög nivå. Till den första förberedande kursen efter skogshögskolans tillkomst anmälde sig, sannolikt väsentligen beroende på omläggningen av militärövningarna, endast 25 sökande, vilket hade till följd, att samtliga de av dessa, vilka vid höstterminens slut erhöilo godkända vitsord, eller 23, blevo antagna till fortsatt utbildning. Någon tillämpning av urvalsprincipen kunde då ej ifrågakomma i vidare mån än att endast de utmönstrades, som i ett eller annat avseende befunnos olämpliga för banan. Till 1916 års förberedande kurs anmälde sig ett sextital sökande; av dessa intogos vid kursen, enligt gällande bestämmelser, 40 elever, av vilka sedermera vid höstterminens slut tre förklarades olämpliga för fortsatt utbildning. Även om nu styrelsen, under förhandenvarande förhållanden, ej ansett sig böra motsätta sig förslaget, att samtliga vid senaste hösttermins slut godkända elever må antagas till fortsatt utbildning, vill styrelsen betona, att styrelsen finner ett tillvägagångssätt, enligt vilket *såsom regel* alla elever, som undfinge godkända betyg, skulle antagas till sådan utbildning, ovillkorligen leda till mindre tillfredsställande rekrytering än om urvalsprincipen, sådan den fått sitt uttryck i gällande stadgar för skogshögskolan, vidmakthålles. Då det synes styrelsen antagligt, att åtminstone under något eller några år framåt ett liknande behov av ökning uti antalet elever vid jägmästar-kursen skall föreligga, har därför styrelsen uppdragit åt rektor vid skogshögskolan att med biträde av överassistenten skyndsamt utreda, huruvida de lokala förhållandena medgiva en ökning av antalet elever vid den förberedande kursens förra skede till 50, i stället för 40, samt en lämplig befunnen ökning tillsvidare — oavsett nu föreliggande framställning — av det antal elever, som må antagas till fortsatt utbildning, ävensom de kostnader en sådan utökning skulle medföra såväl omedelbart för den förberedande kursen som medelbart för kursen vid högskolan i Stockholm, i vilket sistberörda avseende särskilt torde vara att bemärka ökningens inverkan på anord-

nannde, ledande och övervakande av de praktiska övningarna. Sedan denna utredning till styrelsen inkommit, är det styrelsens avsikt att till Eders Kungl. Maj:t inkomma med det yttrande och de förslag, som därav må föranledas. — — —.»

Den 9 januari 1917 medgav Kungl. Maj:t, att under innevarande år finge antagas 37 elever till fortsatt utbildning vid den förberedande jägmästarkursen, och förklarade sig tillika vilja framdeles taga under övervägande frågan om anslag för ändamålet.

Skogshögskolans styrelse har därefter i skrivelse den 2 mars 1917 yttrat sig närmare i kostnadsfrågan samt därvid anfört följande:

»För egen del anser styrelsen, att den beslutade utökningen av elevantalet med nödvändighet måste föranleda till anställande av ytterligare en assistent under vårterminen 1917 vid den förberedande kursen. I den ursprungliga planen för denna kurs ingick, att för 25 elever skulle finnas anställda två assistenter. Då nu elevantalet ökats med omkring 50 procent, synes icke utan men för undervisningen en sådan utökning av lärarpersonalen kunna undvikas. Mot härför avsedd kostnad liksom ej heller mot övriga för denna kurs beräknade ökade utgifter synes styrelsen någon erinran icke vara att göra.

Då styrelsen härefter övergår till behandling av den för år 1918 beräknade kostnadsökningen, må först erinras om den begäran om ökade anslag, som av styrelsen gjorts med anledning av elevantalets ökning för de närmaste åren från 25 till 30. Även om dessa anslag oavkortade erhållas, kan naturligen ej undvikas, att ytterligare anordningar måste vidtagas för att ej genom den ytterligare ökningen i elevantalet olägenheter för elevernas utbildning skola uppstå. Klart är emellertid att, med hänsyn till att denna ökning nu närmast avser endast ett år, dessa anordningar böra komma till stånd med iakttagande av sträng sparsamhet. Styrelsen anser, från sådan utgångspunkt, det kunna och böra antagas, att en väsentlig del av det utav lärarrådet för år 1918 beräknade beloppet må kunna utan alltför stora olägenheter för undervisningen inbesparas. Att exakt angiva storleken av den besparing, som må äga rum, möter för närvarande stora svårigheter, bland annat på grund därav att ännu icke kan tillförlitligen överblickas, huru stor del av de nu senast till fortsatt utbildning antagna eleverna under kommande läsår få avbryta sin kurs för militärtjänstgöring. Styrelsen vill emellertid antaga, att åtminstone 1,000 kronor av det utav lärarrådet härför beräknade beloppet må kunna inbesparas.

Med tillämpning av förestående skulle det belopp, som för åren 1917 och 1918 skulle behövas utöver förut av styrelsen begärda anslag, uppgå till (1,700 + 2,300 =) 4,000 kronor.

Styrelsen, som beträffande nödiga anslag för ifrågavarande ändamål under därefter följande år vill avgiva yttrande och förslag i samband med statförslaget för år 1919, får fördenskull nu i underdånighet hemställa,

att för ovanberörda ändamål måtte å 1918 års stat anvisas ett belopp av 4,000 kronor, med befogenhet för Kungl. Maj:t att därav under år 1917 i mån av behov utanordna 1,700 kronor.

Styrelsen för skogshögskolan har i sistnämnda skrift jämväl yttrat sig om det i dess utlåtande den 3 januari 1917 omförmälda förslaget

att åtminstone under någon tid på ett mera stadigvarande sätt öka elevantalet i jägmästarkursen samt anmält, att utredning i ämnet verkställt av skogshögskolans rektor och föreståndaren för den förberedande kursen. Styrelsen har för egen del anfört:

»Då styrelsen gått att införskaffa ifrågavarande utredning, hava väsentligen två synpunkter varit för styrelsen bestämmande, *den ena* att, *om* behov av ökat antal personer med högre skoglig utbildning för åtminstone den närmare framtiden föreligger — och att så kunde antagas vara fallet syntes styrelsen framgå av domänstyrelsens ovanberörda framställning — styrelsen är pliktig söka utröna, huruvida och på vilket sätt detta behov skall kunna genom skogshögskolan tillgodoses, samt *den andra* att den urvalsprincip, varpå nuvarande anordning vid den förberedande kursen är byggd och som synes styrelsen synnerligen ändamålsenlig och viktig, bör så vitt möjligt hållas i helgd.

Den införskaffade utredningen ger enligt styrelsens förmenande vid handen, att de lokala förhållandena icke ställa sig hindrande för en ökning av elevantalet till 48 vid den förberedande kursens förra skede och 35 vid jägmästarkursen i övrigt. — — —. För urvalsprincipens behöriga hävdande synes styrelsen tillräckligt att, om till fortsatt utbildning må antagas 35 elever, elevantalet vid förberedande kursens förra skede sättes till 45.

De av en sådan utökning föranledda kostnaderna hade af professor Wahlgren, i vad åren 1917 och 1918 angår, beräknats till, inklusive de av styrelsen härovan begärda belopp, 14,450 kronor, därav 6,500 kronor avse engångsutgifter.

Det torde emellertid knappast falla inom styrelsens befogenhet att ingå på närmare prövning, huruvida för framtiden ett behov av dylikt utökande av elevantalet må föreligga. Styrelsen får fördenskull hemställa, att statens på föreliggande område speciellt sakkunniga myndighet, domänstyrelsen, måtte erhålla i uppdrag att härom verkställa undersökning, varjämte måhända även representanter för de enskilda skogshushållarna och trävaruindustriens målsmän böra beredas tillfälle att därutinnan yttra sig.»

Domänstyrelsen har den 12 mars 1917 avgivit utlåtande i fråga om behovet att under de närmaste åren utöka elevantalet i jägmästarkursen över ett antal av 30 samt, efter erinran om Kungl. Maj:ts tidigare beslut angående detta elevantal, anfört:

»Dessa ökningar i elevantalet hava föranletts av den för närvarande rådande stora bristen på skogstjänstemän med högre skoglig utbildning, vilken brist med all säkerhet kommer att göra sig gällande ännu några år framåt. Det ökade antal elever, som antagas till utbildning vid ifrågavarande kurs, kommer emellertid att först $3\frac{1}{2}$ år eller 4 à 5 år, om såsom vanligt värnplikten icke fullgjorts före inträdet vid den förberedande kursen, efter elevernas antagande medföra den eftersträfvade ökade tillgången på högskolebildad skogspersonal. Frågan om lämpligheten av ett fortsatt utökande av det antal elever, som antages till fortsatt utbildning vid den förberedande kursen, måste därför göras beroende på behovet av högskolebildad skogspersonal under en senare tidpunkt och därpå följande år. Därest en utökning av elevantalet hade kunnat omedelbart eller inom de allra närmaste åren medföra

det önskade resultatet, skulle styrelsen utan tvekan hava tillstyrkt, att beslut redan nu fattades om sådan utökning. Med hänsyn emellertid till förenämnda omständighet och då styrelsen anser, att det från många synpunkter bör undvikas, att ett större antal högskolebildade skogstjänstemän utbildas, än som motsvarar efterfrågan, anser styrelsen, att förrän beslut fattas om utökande av elevantalet en fullständig undersökning och utredning bör företagas angående behovet för en längre tid framåt av dylik personal för såväl staten som enskilda.

I detta avseende får styrelsen meddela, att av styrelsen nästlidet år verkställda beräkningar angående det antal elever, som under en följd av år borde utexamineras från skogshögskolans jägmästarkurs för att tillgodose landets behov av skogsmän med sådan utbildning gav vid handen, att omkring 30 elever borde under en följd av år utexamineras från ifrågavarande kurs. Denna beräkning grundade sig på dels det då uppskattade behovet av skogsstatstjänstemän i fråga om södra och mellersta Sverige jämlikt de skogssakkunnigas för dessa landsdelar förslag därom och beträffande Norrland och Dalarna den beräkning däröver, som då kunde göras, dels den under sista tio åren varande medeltjänstetiden för de skilda grupperna av ordinarie och extra avlönad skogsstatspersonal samt resten av från skogsinstitutet avgångna elever, vilken sistnämnda personal betraktades såsom avgående vare sig till enskild skogstjänst eller till andra sysselsättningar. Sedan nu styrelsen i det närmaste hunnit slutföra sitt yttrande över de bägge skogskommittéernas betänkanden, kan en noggrannare beräkning över under närmaste tiden behövlig skogsstatspersonal göras. Därför synes ny sådan nu böra uppgöras, därvid hänsyn även bör tagas till möjligheterna att kunna avhjälpa bristen på personal genom att vissa arbeten, som utföras av högskolebildade tjänstemän, kunde uppdragas åt mindre kvalificerad personal. Och torde i detta avseende särskilt böra tagas i övervägande, huruvida icke vissa av de utsyningsförrättningar åt enskilda inom Norr- och Västerbottens läns kustland, som nu årligen kräva anställandet av ett avsevärt antal extra skogsingenjörer, skulle i rätt stor utsträckning kunna under vederbörande skogsingenjörers ledning anförtros åt personer, som genomgått den fortsättningsskola, som enligt Eders Kungl. Maj:ts och riksdagens beslut skall inrättas i Klotten från och med instundande höst, från vilken kurs sådan personal alltså kan vara tillgänglig redan till sommaren 1919. Styrelsen anser därför försiktigheten bjuda att, innan beslut fattas om antagande av ökat elevantal vid skogshögskolans jägmästarkurs, ny utredning åvägabringas angående behovet av högskolebildad skogspersonal, därvid även uppgift från skogslagstiftningskommittén angående enligt deras blivande förslag behövlig sådan personal för skogsvårdsstyrelsernas behov torde böra inforas.

Skulle denna utredning giva vid handen, att behov föreligger att till fortsatt utbildning vid den förberedande jägmästarkursen antaga ett större antal elever än 30 stycken, anser styrelsen i likhet med styrelsen för skogshögskolan och statens skogsförsöksanstalt att det för behörigt hävdande av urvalsprincipen blir nödvändigt att även utöka antalet elever vid den förberedande kursens första skede. Härför fordras dock medel, vilka torde böra av riksdagen beviljas. Förenämnda utredning, vartill medverkan måste sökas hos representanter för enskilda skogsägare och trävaruindustrier, synes dock icke kunna slutföras i tillräcklig tid under tiden för innevarande års riksdag. På grund härav anser sig styrelsen icke på frågans nuvarande läge kunna tillstyrka, att beslut redan nu fattas om utökande av ifrågavarande elevantal — — —.»

Svenska trävaruexportföreningen, som beretts tillfälle att yttra sig i fråga om elevantalets utökning, har i skrivelse den 19 mars 1917 yttrat:

»Den möjlighet, som av domänstyrelsen ställts i utsikt, nämligen att vissa arbeten må kunna utföras av mindre kvalificerad skogspersonal, synes vara av den stora betydelse, att man med skäl bör kunna avvakta en närmare utredning rörande framtida behovet av jägmästare, innan elevantalet utökas. Enligt trävaruexportföreningens åsikt bör skogshögskolans främsta mål vara att dana jägmästare med praktisk duglighet och intresse för sin uppgift. Denna bör vara starkt inriktad på förmågan att organisera och leda skogsarbetet. Utan en talrik stab av kunniga underordnade blir jägmästarens arbete föga verksamt. Huvudmålet bör därför vara ett stort antal skogstjänstemän av lägre grader under ledning av ett färre antal verkligt dugliga och intresserade jägmästare.

I överensstämmelse med denna uppfattning ansluter sig trävaruexportföreningen till domänstyrelsens hemställan, att frågan om utökning av elevantalet i skogshögskolans jägmästarkurs må bliva beroende på vidare utredning.»

Styrelsens för skogshögskolan och statens skogsförsöksanstalt ovan-nämnda, den 3 januari 1917 dagtecknade skrivelse angående antagande till fortsatt utbildning under årets vårtermin vid den förberedande kursen av samtliga 37 vid höstterminens slut godkända elever inkom till jordbruksdepartementet så sent, att den icke kunde göras till föremål för framställning i årets statsverksproposition, varest därför endast begärdes anslag till mötande av de av elevantalets ökning till 30 förorsakade kostnader. Kungl. Maj:ts förslag i sistnämnda hänseende hava nu bifallits av riksdagens bägge kamrar.

*Departements-
chefen.*

Att ytterligare ökade utgifter skola uppkomma genom den nödige befonna ökningen av årets elevantal till 37, är uppenbart. Den uppgjorda beräkningen över denna kostnadsökning med däri av skogshögskolans styrelse föreslagen reduktion å 1,000 kronor, ger mig icke anledning till erinran. För ändamålet skulle alltså krävas ett belopp av 4,000 kronor, därav 1,700 kronor för innevarande år. Anslag härtill å extra stat för år 1918 torde böra begäras av riksdagen. Genom att det numera visat sig, att för jordbruksdepartementets avdelning av Kungl. Maj:ts kansli icke kräves anslag till fullt så stort belopp, som Kungl. Maj:ts föreslagit riksdagen att beräkna därtill, lämnar nionde huvudtitelns utgiftsberäkning tillgång till detta nya anslag.

Vad beträffar frågan om utökning av jägmästarkursens elevantal utöver 30 även under åtminstone ännu ett eller annat år, håller jag för min del behovet därav för att vara sannolikt. Domänstyrelsen har i sin skrivelse den 16 december 1916 förklarat, att den nu rådande knappa tillgången på extra jägmästare icke medgiver fyllande av alla de krav, som ställas på skogsstatens personal. Detta kan jag till fullo vitsorda.

Det har visat sig vara omöjligt att erhålla tillräckligt kvalificerade arbetskrafter i önskvärt antal för tillsyn och ledning av de nu i väsentligt ökad omfattning pågående skogsarbetena och för att samtidigt tillgodose andra viktiga ändamål, exempelvis upprättande av skogsindelningsplaner i samband med undersökningar av odlingsmark för den norrländska kolonisationskommitténs räkning. Jag är även övertygad om att vårt skogsväsen, både statens och det enskilda, går till mötes en period av stark utveckling och intensifiering, som kräver ökat antal tjänstemän av hög kvalitet. Härmed är ingalunda sagt, att icke en hel del arbeten, som förut tillkommit jägmästare, kunna med största fördel överlätas åt personal med lägre utbildning. Jag håller tvärtom detta för alldeles visst. Den nya instruktionen för skogsstaten ger mera tillfälle härtill än förut, och måhända böra möjligheterna ytterligare utvidgas.

Då emellertid från såväl domänstyrelsens som trävaruexportföreningens sida det ansetts önskvärt, att frågan om behovet av ökat antal jägmästarelever erhåller ytterligare utredning, finner jag denna utredningsresultat böra avvaktas. Den bör emellertid ofördröjligen igångsättas, och torde domänstyrelsen erhålla uppdrag i sådant syfte.

Jag får nu hemställa, att Eders Kungl. Maj:t måtte i proposition föreslå riksdagen

att för bestridande av vissa kostnader, som föranledas därav, att antalet elever, som vårterminen år 1917 antagits till fortsatt utbildning vid förberedande kursen till skogshögskolans jägmästarkurs, ökats från 30 till 37, å extra stat under nionde huvudtiteln för år 1918 anvisa ett förslagsanslag, högst 4,000 kronor, ävensom medgiva, att Kungl. Maj:t må av tillgängliga medel låta härav under år 1917 förskottsvis utanordna 1,700 kronor.

Till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställan behagade Hans Maj:t Konungen lämna bifall samt förordnade, att proposition i ämnet av den lydelse, bilaga till detta protokoll utvisar, skulle avlätas till riksdagen.

Ur protokollet:
Julius Söderhjelm.